

Anti-pestprotocol

schooljaar 2025 - 2030

COLLEGE

Inhoud

I. Inleiding.....	p. 3
II. Definities.....	p. 3-5
III. Vijfsporenaanpak	p. 5-6
IV. Preventieve maatregelen	p. 6
V. Stappenplan na melding pesten.....	p. 6-7
VI. Stappenplan na melding online pesten.....	p. 7-8

Bijlage 1: Gespreksleidraad met de gepeste/het slachtoffer

Bijlage 2: Gespreksleidraad met de pester/de dader

Bijlage 3: Anti-pestcontract

I. Inleiding

Pesten is een probleem dat diepe sporen kan nalaten. Het raakt niet alleen degene die gepest wordt, maar ook omstanders, ouders, leraren en de sfeer binnen de school. Iedereen verdient een veilige omgeving waarin respect, vertrouwen en verbondenheid centraal staan. Het Maris College tolereert pesten niet en op basis van dit anti-pestprotocol zullen we actief optreden.

Dit anti-pestprotocol is opgesteld als leidraad voor iedereen binnen onze school: leerlingen, medewerkers, ouders en andere betrokkenen. Het biedt duidelijke afspraken, praktische handvatten en een gezamenlijke aanpak om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken. Want alleen samen kunnen we zorgen voor een klimaat waarin iedereen zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelt.

II. Definities

Wat is pesten?

Pesten is een voortdurend en opzettelijk machtsmisbruik in relaties door herhaald verbaal, fysiek en/of sociaal gedrag met de bedoeling fysieke, sociale en/of psychologische schade te veroorzaken. Het kan gaan om een individu of een groep die hun macht, of waargenomen macht, misbruikt over een of meer personen die het gevoel hebben niet in staat te zijn dit te voorkomen.

Belangrijke kenmerken van pesten zijn:

- Herhaling: het pesten vindt herhaaldelijk en over een langere periode plaats.
- Opzettelijkheid: het is bewust bedoeld om te kwetsen of te schaden.
- Ongelijke machtsverhouding: de pester heeft (of denkt te hebben) meer macht dan het slachtoffer, bijvoorbeeld fysiek, sociaal of psychologisch.
- Negatieve impact: het slachtoffer ervaart het gedrag als bedreigend, vernederend of isolerend.

Pesten kan verschillende vormen aannemen, zoals:

- Fysiek: slaan, schoppen, duwen.
- Verbaal: schelden, beledigen, bedreigen.
- Sociaal: buitensluiten, roddelen, negeren.
- Digitaal (cyberpesten): via sociale media, apps of e-mail iemand belachelijk maken, bedreigen of uitsluiten.

Mogelijke signalen van leerling die gepest wordt:

- Stil en/of teruggetrokken gedrag.
- Verslechteren van schoolresultaten.
- Veelvuldig verzuim, met name wanneer pester in dezelfde klas zit.
- Afkoopgedrag: gepeste leerling hoopt aan populariteit te winnen door dingen ongevraagd te geven.
- Claimen: een leerling die een keer aardig is voor de gepeste leerling wordt ernstig geclaimd.

Wat is plagen?

Plagen is een vorm van sociaal gedrag waarbij iemand op een speelse, vaak wederzijdse manier wordt geprikkeld of uitgedaagd, zonder de intentie om te kwetsen.

Belangrijke kenmerken van plagen zijn:

- Wederzijdsheid: beide partijen kunnen lachen of reageren zonder zich gekwetst te voelen.
- Geen kwade opzet: het is niet bedoeld om te schaden of te vernederen.
- Tijdelijk en luchtig: Het is meestal kortdurend en gebeurt in een speelse context.
- Grenzen worden gerespecteerd: Als iemand aangeeft het niet leuk te vinden, stopt het gedrag.

Verschil met pesten:

- Bij plagen is er sprake van gelijkwaardigheid en plezier aan beide kanten.
- Bij pesten is er sprake van een machtsverschil, herhaling en negatieve intentie.

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten is het opzettelijk en herhaaldelijk lastigvallen, bedreigen, beledigen of buitensluiten van iemand via digitale middelen zoals sociale media, chatapps, e-mail of andere online platforms.

Belangrijke kenmerken van cyberpesten:

- Digitaal karakter: het vindt plaats via internet of mobiele technologie.
- Anoniem mogelijk: de dader kan zich verschuilen achter een scherm of valse identiteit.
- Altijd en overal: slachtoffers kunnen zich moeilijk onttrekken aan het pestgedrag, omdat het 24/7 kan doorgaan.
- Grote impact: berichten, foto's of video's kunnen zich snel verspreiden en langdurig online blijven staan.

Voorbeelden van cyberpesten zijn:

- Beledigende of bedreigende berichten sturen.
- Het verspreiden van roddels of privé-informatie.
- Het delen van gênante foto's of video's zonder toestemming.
- Iemand buitensluiten uit online groepen of chats.
- Nepaccounts aanmaken om iemand belachelijk te maken.

Wat is sexting?

Sexting is het digitaal uitwisselen van seksueel getinte teksten, beelden of video's, meestal tussen jongeren, vaak in het kader van een (beginnende) relatie of flirt.

Belangrijke aspecten:

- Vrijwilligheid: bij sexting gebeurt het meestal met wederzijdse toestemming.
- Digitale middelen: denk aan apps zoals WhatsApp, Snapchat, Instagram of e-mail.
- Risico's: sexting kan onschuldig beginnen, maar brengt risico's met zich mee, zoals:
 - Verspreiding zonder toestemming (wraakporno).
 - Chantage of afpersing (bijvoorbeeld sextortion).
 - Juridische gevolgen, vooral als het om minderjarigen gaat.

Belangrijk onderscheid:

- Sexting met wederzijdse toestemming is op zichzelf niet strafbaar, maar kan wel riskant zijn.
- Ongewenste verspreiding of druk uitoefenen om beelden te sturen is wél strafbaar en valt onder online grensoverschrijdend gedrag.

III. Vijfsporenaanpak

Om pestgedrag effectief aan te pakken, hanteert het Maris College de vijfsporenaanpak. Deze methode richt zich op alle betrokkenen bij pestgedrag en zorgt voor een brede gezamenlijke aanpak.

Dit houdt het volgende in:

1. De school neemt de algemene verantwoordelijkheid:
 - De **antipestcoördinator** zorgt ervoor dat alle medewerkers geïnformeerd zijn over het pesten in het algemeen en het aanpakken van het pesten, wat staat beschreven in het anti-pestprotocol. De antipestcoördinator werkt nauw samen met de Coördinator Passend Onderwijs.
 - Dit anti-pestprotocol vormt de basis voor het beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen onze school zo optimaal mogelijk gewaarborgd kan worden.
 - Alle medewerkers van de school vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag.
2. Steun bieden aan de leerling die gepest wordt:
 - Het probleem wordt serieus genomen.
 - Er wordt uitgezocht wat er precies is gebeurd.
 - Er is overleg over mogelijke oplossingen, bijv. **inzetten NoBlame-methode**.
 - Mogelijkheid aanbieden om hulp te krijgen van mentor, leerlingbegeleider of schoolmaatschappelijk werk.
3. Steun bieden aan de leerling die pest:
 - Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de gepeste.
 - De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
 - Wijzen op het evt. gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.
 - Het aanbieden van hulp door de mentor, leerlingbegeleider of schoolmaatschappelijk werk.
4. Het betrekken van de andere rollen bij het pesten:
 - De mentor bespreekt het pesten eventueel ook met andere betrokkenen binnen het pestprobleem. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en over wat de anderen kunnen bijdragen aan een verbetering van de situatie.
De mentor komt hier tijdens de mentorles en gesprekken op terug.
5. Steun bieden aan de ouders:
 - Ouders die zich zorgen maken over pesten, kunnen dit bij de mentor van hun kind aangeven. Indien zij zich niet gehoord voelen, kunnen zij **terecht bij het aanspreekpunt pesten, ofwel de interne vertrouwenspersoon**.
 - De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.

- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst indien nodig door naar deskundige hulpverleners.

IV. Preventieve maatregelen

Op het Maris College worden preventieve maatregelen genomen om pesten te voorkomen, zoals:

- Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Gedurende het jaar worden deze afspraken en regels met regelmaat herhaald.
- Alle medewerkers creëren op school een sfeer waarin harmonie en respect centraal staan en pesten en ander agressief gedrag niet worden getolereerd. Met name in de vrije ruimte, tijdens pauzes of leswisselingen, is toezicht van medewerkers.
- Medewerkers worden geschoold in het signaleren en tegengaan van pestgedrag.
- In de Week tegen het Pesten is aandacht voor het tegengaan van pesten, worden anti-pestactiviteiten georganiseerd en ondertekenen alle leerlingen het anti-pestcontract (bijlage 3).
- Vanuit het Maris Mentorprogramma wordt tijdens de mentoruren gewerkt aan positieve groepsvorming en komt het thema 'Omgaan met Pesten' regelmatig aan bod.
- Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een (groeps)gesprek. Van de gesprekken worden aantekeningen gemaakt en verwerkt in somtoday.
- Jaarlijks vinden thema-avonden voor ouders plaats, waarbij het gebruik van sociale media en internet en digitaal pestgedrag aan bod komen.

V. Stappenplan na een melding van pesten

Medewerkers, leerlingen of ouders die pestgedrag signaleren, melden dit bij de betreffende mentor.

Stap 1. Acties vanuit de mentor:

- Wanneer er wordt gepest, praat de mentor eerst met de gepeste leerling en daarna met de pester apart. Voor deze gesprekken zijn leidraden opgesteld (bijlage 1 en 2). Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen. De afspraken worden genoteerd in het leerlingvolgsysteem somtoday.
- De mentor neemt contact op met de ouders van de gepeste leerling en de pester en betreft hen bij de oplossing.
- De mentor bespreekt met de pester direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
- De mentor praat bespreekt het pestgedrag in zijn mentorles. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.
- Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor dit gedrag aan de anti-pestcoördinator, leerlingbegeleider en teamleider. De mentor doet een overdracht van informatie uit het leerlingvolgsysteem m.b.t. de gebeurtenissen en de afspraken.

Stap 2. Acties vanuit de antipestcoördinator/teamleider/leerlingbegeleider:

- De ... kan in onderling overleg de rol van de mentor overnemen bij escalatie van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.
- Hij heeft een gesprek met de gepeste en de pester apart en organiseert direct een gesprek tussen beide. In het contact met de pester is het doel driedig, namelijk:
 - confronteren;
 - mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen;
 - helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.
- In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij sociaal gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor de pesters. Hij adviseert zo nodig, zowel aan de pester als gepeste, hulp op vrijwillige basis.
- Hij stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
- Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
- Hij koppelt alle informatie weer terug aan de mentor en

Stap 3: Schorsing

Wanneer interne en externe hulp geen verandering in gedrag veroorzaken, volgt een schorsing van een dag. Als er ook daarna geen verbetering geconstateerd wordt, krijgt de pestende leerling een langere schorsing. Dit in overleg met de teamleider en locatiedirecteur, conform schorsingsprocedure.

Stap 4: Verwijdering van school

Wanneer de pestende leerling ondanks alle spanningen van de betrokken partijen blijft volharden in pestgedrag en er geen perspectieven voor verandering zijn, kan de school geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen. Er is dan niets anders mogelijk dan verwijdering van het Maris College conform verwijderingsprocedure.

VI. Stappenplan na melding van online pesten

Stap 1: Ontvangst melding bij medewerker school

- Neem de melder serieus en toon begrip.
- Geef aan dat je actie onderneemt en houd de melder op de hoogte.

Stap 2: Vang de betrokken leerlingen op

- Bied steun aan het slachtoffer, laat een vertrouwd persoon het gesprek voeren.
- Wees voorzichtig met gevoelens van schaamte of angst.
- Wijs op hulpinstanties zoals **Meldknop.nl** en **Helpwanted.nl**.
- Stel eventueel een actieteam in bij ernstige incidenten.

Stap 3: Breng het incident in kaart

Het incident wordt in kaart gebracht en er wordt gezorgd dat er helder gecommuniceerd kan worden naar alle betrokkenen en iedereen binnen en buiten de school. Stel je daarbij vragen, als: welke betrokkenen kennen we? Wat is de omvang van het incident? Wat kan de school doen om het incident aan te pakken?

Stap 4: Onderneem actie

- Bij strafbare feiten:
 - Overleg met politie.
 - Informeer de betrokken leerling en de ouders.
 - Laat het slachtoffer bewijsmateriaal (zoals screenshots) bewaren. Als school is het niet de bedoeling om zelf beelden van leerlingen op te slaan, zeker niet bij bijvoorbeeld naaktfoto's.
 - Wanneer leerlingen minderjarig zijn en dus niet vervolgd kunnen worden, kan de politie ze wel aanhouden en verhoren. Ook kan er een zorgmelding worden gedaan bij een ernstig incident.
 - Informeer het slachtoffer – en bij minderjarige leerlingen ook hun ouders/verzorgers – over de mogelijkheid om zelf aangifte te doen indien het een strafbaar feit betreft.
- Voer gesprekken met betrokkenen, ouders en medewerkers.
- Extra hulp: wijs op ondersteuning voor slachtoffer en dader(s).

Stap 5: Herstel de norm

- Herinner de klas aan schoolregels en afspraken
- Bespreek de impact van delen/verspreiden van schadelijk materiaal.
- Stimuleer verantwoordelijkheid voor een veilige schoolomgeving.
- Overweeg communicatie naar alle ouders (zonder namen/details).

Stap 6: Herstel en nazorg

- Wijs een coördinator aan, die zicht houdt op het hersteltraject en de nazorg.
- Zorg voor veilige terugkeer van alle betrokkenen.
- Bied nazorg aan leerlingen en personeel.
- Plan follow-up en schakel externe hulp in indien nodig.

Stap 7: Evalueer en voorkom herhaling

- Evalueer het incident en de aanpak.
- Pas beleid aan waar nodig.
- Werk aan preventie via duidelijke gedragsnormen en voorlichting.

Bijlage 1: Gespreksleidraad met de gepeste/het slachtoffer

Het is belangrijk om randvoorwaarden te scheppen voor een veilig gesprek met het slachtoffer.

Hierbij kun je denken aan:

- Een rustige ruimte.
- Na schooltijd.
- Een gesprekspartner die het slachtoffer vertrouwt.

In het gesprek gebruikt u het woord 'slachtoffer' zo min mogelijk. U kunt in dat geval vaak zijn of haar eigen naam gebruiken. Om de opbouw van het gesprek in deze leidraad te verduidelijken, is wel gekozen om de term 'slachtoffer' in de tekst te gebruiken.

Je kunt de volgende opbouw kiezen voor het gesprek:

1. Spreek uw waardering uit voor het melden van wat er is gebeurd of voor de komst naar het gesprek door het slachtoffer. Check bij een melding van anderen of deze klopt.
2. Geef ruimte voor het delen van gevoelens en ervaringen. Gevoelens die slachtoffers ervaren zijn bijvoorbeeld verdriet, angst, boosheid, schaamte, schuld, eenzaamheid.
3. Benadruk dat het nooit de schuld van het slachtoffer is dat hem of haar dit overkomt. Wat hij of zij zelf ook doet; dat mag nooit een reden zijn om te pesten.
4. Vraag door over wat er precies is gebeurd, voor zover het slachtoffer dat op dat moment aankan.
5. Vraag of er nog anderen zijn die ook slachtoffer zijn van dit of ander pestgedrag.
6. Vraag wie er verder op de hoogte zijn van het pestgedrag.
7. Bespreek de wijze waarop het slachtoffer tot nu toe op het pestgedrag heeft gereageerd en welke oplossingen hij of zij al heeft ingezet.
8. Bespreek hoe andere kinderen reageren.
9. Bespreek welke hulpvraag het slachtoffer heeft. Wat kun jij of kunnen andere professionals voor het slachtoffer betekenen?
10. Bespreek welke behoefte en ideeën het slachtoffer zelf heeft om de situatie te verbeteren. Laat het slachtoffer zoveel mogelijk zelf meepraten en -beslissen. Benadruk de eigen kracht en maak samen een plan.
11. Geef adviezen aan het slachtoffer om eigen gedrag assertief te maken en minder sub-assertief of agressief te reageren, maar houd het wel behapbaar. Oefen eventueel met een van deze adviezen. Veel slachtoffers zijn gebaat bij gerichte ondersteuning bij het vergroten van zelfvertrouwen, het eigen maken van een krachtiger uitstraling en lichaamstaal en handvatten om op te komen voor zichzelf. Dit kan bijvoorbeeld door middel van het volgen van een sova-training.
12. Bespreek of het slachtoffer een gesprek wil met de betrokkenen bij het pesten. Hierbij kun je denken aan de pester, meeloper of aanmoediger. Check of het slachtoffer zou willen delen hoe het voor hem of haar is en wat hij of zij wil. Zo kan een slachtoffer een krachtiger rol spelen en kan hij of zij door de andere rollen worden gezien als iemand die voor zichzelf opkomt. Het kan nodig zijn om dit gesprek voor te bereiden met het slachtoffer en aanwijzingen te geven of te oefenen met het gesprek. Soms is het fijn om korte tijd te geven aan het slachtoffer om zich hierop voor te bereiden. Laat de tijd tussen het maken van de afspraak en het plaatsvinden van het gesprek niet te groot zijn. De ervaring leert dat de

spanning voor een slachtoffer dan vaak juist toeneemt wat het inzetten van eigen kracht niet ten goede komt.

13. Bespreek hoe omstanders die betrokkenen zijn bij het slachtoffer worden geïnformeerd over dit gesprek. Denk hierbij aan ouders en andere professionals.
14. Meld dat het enige tijd kan duren voordat het pesten echt helemaal is gestopt.
15. Vat het gesprek samen en neem de gemaakte afspraken door.
16. Evalueer het gesprek.
17. Geef nogmaals een compliment aan het slachtoffer en sluit het gesprek positief af.

Soms is het niet mogelijk om alle punten in het gesprek aan bod te laten komen. Het kan ook voorkomen dat de emoties nog te hoog zitten bij het slachtoffer. Dan is het raadzaam om een tweede gesprek te plannen. Bepaal welke professional de aangewezen persoon is om dit tweede gesprek te voeren of hierbij aanwezig te zijn. In sommige gevallen is het fijn daarbij ook ouders of verzorgers van het slachtoffer uit te nodigen.

Bijlage 2: Gespreksleidraad met de pester/de dader

Het is belangrijk om randvoorwaarden te scheppen voor een veilig gesprek met de leerling die pest. Hierbij kun je denken aan:

- Een rustige ruimte.
- Na schooltijd.
- Een gesprekspartner die de pester vertrouwt.

Het doel van het gesprek is de pester mee te krijgen in het verbeteren van de situatie voor het slachtoffer en het laten ontstaan van een prettiger pedagogisch klimaat voor alle leden van de groep. Je gebruikt het woord 'pester/dader' alleen als omschrijving van het gedrag en laat deze term daarna zoveel mogelijk achterwege. Je kunt in dat geval vaak zijn of haar eigen naam gebruiken. Om de opbouw van het gesprek te verduidelijken, is wel gekozen om de term 'pester' in de tekst te gebruiken.

U kunt de volgende opbouw kiezen voor het gesprek:

1. Waardeer de komst naar het gesprek. Geef aan dat u in dit gesprek wilt spreken over een melding die u hebt ontvangen of over gedrag van de pester dat u zelf hebt waargenomen.
2. Vertel vriendelijk, duidelijk en beheerst welke melding u hebt ontvangen en/of wat u zelf hebt gezien en gehoord. Check of de melding, of wat u hebt gezien en gehoord volgens de pester klopt.
3. Vertel dat u het een goed plan vindt om met de pester te bespreken hoe de situatie verbeterd kan worden voor het slachtoffer, de pester zelf en de groep.
4. Check de melding bij de pester. Wat herkent deze hiervan? Geef ruimte voor het delen van gevoelens en ervaringen. Vraag naar de motivatie voor het pestgedrag en spreek uit dat u ook vaak ziet dat de pester regelmatig positief gedrag laat zien. Maak extra duidelijk dat u de pester als persoon accepteert en het pestgedrag niet. Neem stelling tegen het pesten.
5. Analyseer met welke pester u te maken hebt. Is het een pester met:
 - sociaal onhandig gedrag
 - de behoefte tot ander gedrag te komen maar niet weet hoe
 - iemand die wel anders kan maar dat niet doet vanwege prettige gevolgen en beloning.Zoek naar samenhangende factoren: wat is de thuissituatie van deze pester? Spelen er problemen bij het omgaan met frustratie?
6. Geef een realistisch beeld van hoe een groep vaak tegen een pester aankijkt. Veel leden uit een groep vinden het pestgedrag niet oké en ervaren de negatieve invloed van het pestgedrag op de sfeer in de groep. Check welk beeld de pester heeft van groepsleden en de manier waarop ze tegen zijn of haar gedrag aankijken.
7. Zet tijdens het gesprek in op het versterken van het inlevingsvermogen van de pester. Veel pesters weten niet dat hun doelwit zich in sterke mate onprettig voelt of andere klachten heeft ontwikkeld ten gevolge van het pestgedrag. Zij denken vaak dat gevoelens tijdelijk zijn.
8. Gebruik de notities van de pester uit punt 5 om te bespreken wat de pester zelf kan doen om bijvoorbeeld aardiger, vriendelijk, stoer, ... gevonden te worden. Sta stil bij wat de pester kan doen om de grenzen van het slachtoffer en eventuele anderen eerder te signaleren en daar rekening mee te houden. Maak concrete afspraken over positief gedrag dat u verwacht van de pester zodat deze afspraken controleerbaar zijn.

9. Je kunt toewerken naar het inzetten van een gesprek zonder schuldvraag, **No Blame**. Het heeft onze voorkeur de afspraken over het gewenste gedrag te checken of te maken in een gesprek waarbij het slachtoffer ook aanwezig is.
10. Het komt voor dat er uit het gesprek blijkt dat de pester zelf een hulpvraag heeft. Dit kan met de pester zelf te maken hebben of met omstandigheden die zich voordoen in de leefsituatie van de pester. Indien nodig bespreekt u deze hulpvraag met de copä.
11. Als de pester zich niet aan de gemaakte afspraak houdt, volgen er sancties.
12. Vat het gesprek samen en neem de gemaakte afspraken door.
13. Evalueer het gesprek.
14. Geef een compliment aan de pester en waardeer diens inzet in het gesprek en sluit het gesprek positief af door uw positieve verwachting over verbetering van het gedrag van de pester uit te spreken. Deze gesprekken met pesters werken vaak goed. Juist omdat de sanctie nog niet centraal staat en vooral wordt ingezet op positieve gedragsverandering. Soms is de vorm van pestgedrag zo grensoverschrijdend dat er een combinatie nodig is van dit gesprek en sancties.

Bijlage 3: Het Anti-pestprotocol